



29.8.2025

Hallintovaliokunta

**HE 29/2025 vp**

## **Lausuntopyyntö asiasta hallituksen esitys eduskunnalle laiksi poliisilain 5 a luvun muuttamisesta ja eräksi muiksi laeiksi**

Hallituksen esitystä on lausuntokierroksen jälkeen muokattu. Tietosuojavaltuutettu on lausunnossaan ehdottanut muutosehdotuksia esitettyihin säännöksiin. Ehdotukset on jatkovalmistelussa otettu huomioon. Muilta osin tietosuojavaltuutetun toimisto kiinnittää huomiota seuraaviin kysymyksiin:

Tiedustelutoiminnassa on kysymys luonteeltaan erilaisesta toiminnasta kuin poliisilain (872/2011) mukaisessa salaisten tiedonhankintakeinojen tai pakkokeinolain (806/2011) mukaisten salaisten pakkokeinojen käyttämisessä. Tiedustelulainsäädännöllä tiedusteluviranomaisille on annettu toimivalta käyttää perusoikeuksiin puuttuvia tiedustelumenetelmiä väljin edellytyksin verrattuna vastaavien keinojen käyttämiseen rikosperusteisessa tiedonhankinnassa. Lisäksi tiedusteluviranomaisilla on käytettävissä tiedustelumenetelmiä, joita ei voida lainkaan käyttää rikosperusteisessa tiedonhankinnassa.

Lausunnossaan, joka koski siviilitiedustelulainsäädäntöä perustuslakivaliokunta korosti vahvoja oikeusturvatakeita sekä laaja-alaista ja tehokasta tiedusteluvaltuuksien käytön valvontaa sekä riittäviä soveltamisrajoituksia, koska kysymys on poikkeuksellisesta rajoitusperusteesta, jossa on irtauduttu rikosperusteisesta toiminnasta ja joka tulee siten sovellettavaksi tilanteissa, joissa ei tiedonhankintavaiheessa tai muutoinkaan voida kohdistaa konkreettista ja yksilöityä rikosepäilyä (PeVL 35/2018 vp, s. 4; PeVM 4/2018 vp, s. 8).

Käsiteltävien henkilötietojen luonne huomioon ottaen, hallituksen esitysluonnoksessa olisi ollut tarkoituksenmukaista arvioida vaikutuksia ja riskejä, joita laajennetut mahdollisuudet henkilötietojen luovuttamiseen mahdollisesti aiheuttaisivat henkilötietojen käsittelylle. Esitetty lainmuutos lisää myös tehokkaan laillisuusvalvonnan merkitystä, jota olisi ollut tarkoituksenmukaista arvioida esityksen yhteydessä. Erityisen tärkeää sääntelyn osalta on mm. varmistua siitä, ettei lainsäädäntö avaa mahdollisuuksia käyttää tiedustelua poliisilain salaisia tiedonhankintakeinoja ja pakkokeinolain salaisia pakkokeinoja koskevan sääntelyn kiertämiseen (ks. esim. PeVL 35/2018 vp, s. 22).



Henkilötietojen suoja on harmonisoitu EU-lainsäädännöllä, jäsenvaltioliila on vain erikseen säädettyä liikkumavaraa EU-säännösten noudattamisen osalta. Hallituksen esitys ei sisällä arvioita rikosasioiden tietosuojadirektiivin (EU) 2016/680 soveltamisen osalta. Rikosasioiden tietosuojadirektiivi on poliisin osalta saatettu kansallisesti voimaan pääsääntöisesti lailla henkilötietojen käsittelystä rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä (1054/2018) sekä lailla henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa (616/2019).

Rikosasioiden tietosuojadirektiivin 1 artiklan 1 kohdan mukaan direktiivissä vahvistetaan säännöt luonnollisten henkilöiden suojelulle toimivaltaisten viranomaisten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä rikosten ennalta estämistä, tutkimista, paljastamista tai rikoksiin liittyviä syytetoimia tai rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanoa varten, mukaan lukien yleiseen turvallisuuteen kohdistuvilta uhkilta suojelua ja tällaisten uhkien ehkäisyä varten. Esiitettyä lakia olisi ollut tarkoituksenmukaista arvioida rikosasioiden tietosuojadirektiivin ja rikosasioiden tietosuojalain näkökulmasta, erityisesti sen osalta miten ehdotettu laki täyttää henkilötietojen luovutusmenettelyn ja luovutettujen henkilötietojen käsittelyn osalta rikosasioiden tietosuojadirektiivin ja rikosasioiden tietosuojalain vaatimukset.

## Allekirjoitus

Anu Talus  
Tietosuojavaltuutettu

Heikki Huhtiniemi  
Ylitarkastaja

*Asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi tarkistaa tarvittaessa tietosuojavaltuutetun toimiston kirjaamosta.*

## Yhteystiedot

Tietosuojavaltuutetun toimisto  
Sähköposti: tietosuoja@om.fi  
Postiosoite: PL 800, 00531 Helsinki  
Puhelinvaihe: 029 566 6700  
Verkkosivut: tietosuoja.fi